

**ETNIILE ÎMPREUNĂ
PENTRU DOBROGEA!**

1878 **140** 2018

23 noiembrie

**ZIUA
DOBROGEI**

BIBLIOTECA VIRTUALA FONDUL DOCUMENTAR „DOBROGEA DE IERI SI DE AZI”

SUMAR NOU ADAUGAT

- „Din suferințele administrative ale dobrogenilor”, de Constantin D. Pariano
„Antologie Dobrogea”, de Apostol D. Culea
„Dobrogea. Schiță geografică istorică”
„O țară din povești. Vol. I. Dobrogea”, de I. Simionescu
„Comunitatea Elenă din Constanța”, de Stavros Manesis
„Bibliografia Dobrogei - 425 a.Hr. - 1928 d.Hr”, de Stan Greavu Dunăre
„Armenii dobrogeni în istoria și civilizația românilor”, de Simion Tavitian
„Problema originii etnice în Dobrogea”, de Constantin N. Sarry
„Mărturii de epocă privind istoria Dobrogei (1878 - 1947). Vol. I (1878-1916), de Stoica Lascu

În CURÂND

- Tomis.Revistă Eparhială de Constanța, din luna decembrie
Fondul Vasile Canarache: cărți, lucrări, documente din arhiva familiei sau puse la dispoziție de MINAC
Fondul Garabet Kumbetlian - în luna martie 2019, a doua ediție a cărții „Amintiri și povestiri”, precum și cărți, documente, fotografii din arhiva familiei, puse la dispoziție de Corina Shapira, fiica sa
Fondul Mihai Irimia: cărți, lucrări, fotografii, puse la dispoziție de MINAC
Fondul Simion Tavitian: cărți, fotografii din arhiva familiei, puse la dispoziție de fiica sa, Anaid Tavitian
Fondul Adrian V. Rădulescu: cărți

"Etniile împreună pentru Dobrogea!" O campanie de presă, în premieră, marca ZIUA de Constanța

Dobrogeni ne-am născut, dobrogeni vom muri, indiferent pe unde ne vor purta pașii de-a lungul vieții. Și pentru că doar ce rezistă va dăinui, așa se petrece și cu istoria noastră pe meleagurile acestei provincii marcate de culturile atâtor etnii care s-au aflat în transhumanță din toate colțurile lumii, punându-și amprenta definitoriu asupra Dobrogei multiculturale.

De mult timp și des invocată sau citată, "modelul dobrogean" a consacrat un anume fel de conviețuire interetnică armonioasă, actualitatea promovării sale fiind argumentată adesea în situații conflictuale interetnice și confessionale.

Ridicată la rang de exemplu mondial, conglomeratul etnic dobrogean a adunat laolaltă români, aromâni (românii vechi), armeni, italieni, greci, unguri, evrei, tătari, turci, albanezi, rușilipoveni, ucraineni.

Psihologul Filaret Sîntion numește Dobrogea o minune etnologică. "Cum trăiesc în America toate popoarele de pe glob, așa a reușit Dobrogea să asimileze aceste nații. Este o minune etnică să viețuiești aici în bună vecinătate 18 nații ale pământului".

Supremația etnică nu a fost niciodată o miză, românii împrumutând chiar expresii ale conlocuitorilor. Nu întâmplător, la Constanța se vorbește mai des decât în alte părți ale țării despre ecumenism. Aici a fost înființat de bisericile ortodoxe, catolice și musulmane "Forumul celor trei religii", în care liderii religioși își aduc credincioșii împreună.

Iar așezarea pe malul Mării Negre ne-a făcut să fim mai ospitalieri, orașele-port având farmecul lor aparte.

Ținând cont de toate aceste motive, în premieră pentru Dobrogea și dobrogeni, cotidianul ZIUA de Constanța, în Anul Centenar și la 140 de ani de la revenirea acestei provincii pe harta României, a adus în prim-plan mozaicul etnic dobrogean, asupra

căruia s-au aplecat cu mult respect marii istorici în lucrările lor, dar și contemporanii. Și când spunem contemporani, ne referim și la reputatul profesor Constantin Vitanos, cel care a sugerat ziarului ca în acest 2018 atât de special să aducem în centrul atenției etniile Dobrogei, așa cum nu s-a mai întâmplat până acum.

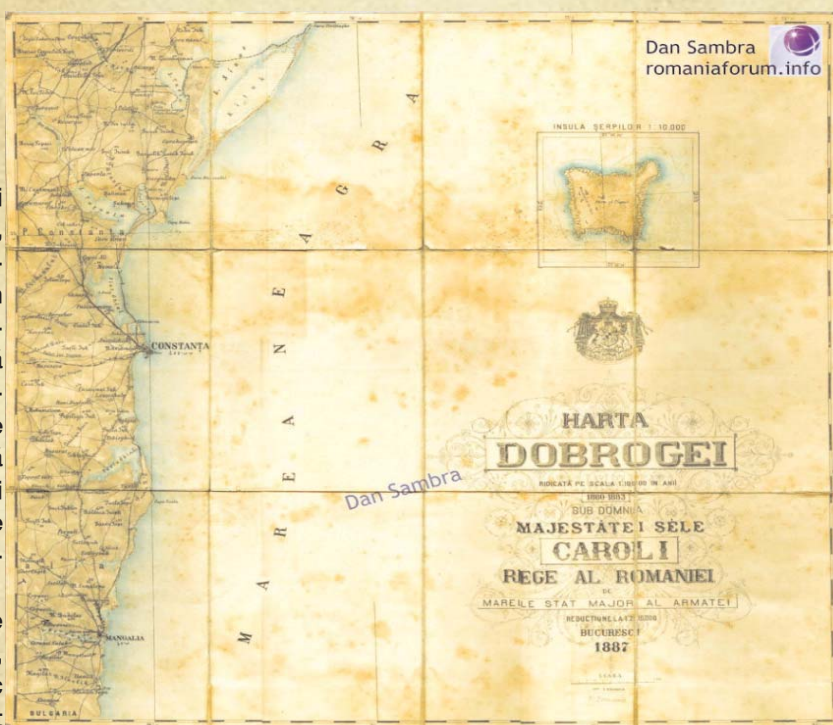
După ce, anul trecut, pe 23 noiembrie, la sărbătoarea celor 139 de ani de la revenirea Dobrogei la patria-mamă, am reușit să aducem laolaltă, tot în premieră, autoritățile celor două județe - Constanța și Tulcea - ce alcătuiesc bătrâna provincie...

După ce în vară, în luna iunie, am derulat un eveniment de o mare sensibilitate - "Incredibila memorie a teatrului constănțean" -, reunind comunitatea teatrală de la malul mării, cu valorile ei care au clădit istoria culturală...

După ce, luna trecută, campania dedicată istoricului Adrian V. Rădulescu s-a încununat cu atribuirea numelui său școlii din localitatea natală...

De data aceasta, cotidianul ZIUA de Constanța adaugă în existența sa care marchează 18 ani o nouă pagină de istorie jurnalistică dobrogeană, prin proiectul "Etniile împreună pentru Dobrogea!".

(Simona ANGHEL)

De vorbă cu istoricul Stoica Lascu despre reintegrarea Dobrogei la Statul Român:

„Aici s-a produs o adevărată sinteză etnică românească”

O bună parte din cercetarea științifică și lucrările publicate ale profesorului Stoica Lascu - fost muzeograf la Muzeul de Istorie Națională și Arheologie din Constanța și cadru didactic la Facultatea de Istorie și Științe Politice a Universității „Ovidius” - se circumstanțiază cercetării literaturii de specialitate și surselor documentare privind istoria Dobrogei în secolele XIX-XX.

- Folosiți des termenul de reintegrare a Dobrogei, evitând pe cel de unire.
- Este termenul - ca și revenire, de altfel - care acoperă cel mai bine și în chip real procesul istoric respectiv. Cum bine se știe, în istoria noastră, devenirea modernă a Statului a avut un caracter eminent plebiscitar, în acord cu exprimarea prin acte a voinței românilor, profund democratic și în condițiile și contextul vremurilor respective - și la 24 Ianuarie 1859 (Unirea Principatelor Moldova și Muntenia - nașterea Statului Român modern), și la 27 Martie 1918 (Unirea Basarabiei cu „mama sa România”), și la 28 Noiembrie 1918 (Unirea Bucovinei), și la 1 Decembrie 1918 (Unirea Transilvaniei). A folosi termenul de „unire” pentru momentul 14 Noiembrie 1878, ar însemna și - dincolo de precaritatea justificării conținutului procesului istoric - reducerea însemnătății actelor realmente de „unire” ce au avut loc la Iași și București (1859), respectiv la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia (1918). În ceea ce privește Dobrogea, acte de unire ca atare nu au fost exprimate public ori prin adunări populare, marele istoric român, „forța naturii” care a fost

Apostolul de la Văleni subliniind însă - prezentând contextul epocii -, pe bună dreptate, în 1913, de la tribuna Parlamentului, că acest străvechi teritoriu românesc nu ni l-a mandatat nimeni, că „Dobrogea nu o avem de la nimeni, nici de la Rusia, nici de la Europa: o avem de la noi înșine”. Cu alte cuvinte, o evaluare contextuală veridică, în spiritul dominantelor evoluției istoriei naționale, cu evidențierea și a specificităților, ne relevă că în urmă cu 140 de ani Dobrogea s-a reîntors la țară - cum subliniasse Ion C. Brătianu în 1878 -, reintegrându-se într-un context internațional favorabil spațiului național-teritorial românesc de la care fusese dislocată la începutul veacului al XV-lea. Ea nu a fost nici anexată (termen utilizat de istoriografia bulgară), și nici alipită (cum mai întâlnim chiar și azi, din neglijență ori lejeritate ideatică, în discursul public ori scrisul jurnalistic) -, ci reintegrată în chip natural spațiului comun românesc, așa cum a fost percepută, ulterior, în conștiința publică; respectiv, reintegrată Statului Român, care ființează neîntrerupt de la 1330/1359!

- Dacă Dobrogea „o avem de la noi înșine”, înseamnă că românii dobrogeni aveau totuși conștiință națională la 1878.

- Asta este fără nicio discuție; în spațiul românesc dintre Dunăre și Mare - de etnogeneză și el, în fapt, al poporului român -, evoluția istorică n-a fost însă în plan național asemănătoare cu cea din celelalte provincii, dar aici „s-a produs o adevărată sinteză etnică românească”, cum releva marile istoric Constantin C. Giurescu, care scria într-un scurt op apărut la Constanța prin 1966: „Aci s-au amestecat românii autohtoni - așa-ziii dicieni - cu cei veniți de pe malul stâng al Dunării, atât din Țara Românească sau Muntenia cât și din Moldova și cu păstorii transilvăneni sau mocanii coborâți cu turmele. În vremea mai nouă, în secolul al XX-lea, acestor patru grupuri li s-a adăugat un al cincilea, al aromânilor, ajunși aici, pe pământul dintre Dunăre și Mare, prin colonizare oficială”.

În această veritabilă „Dacie în miniatură”, cum era socotită Dobrogea la jumătatea secolului al XIX-lea, aspirațiile populației românești autohtone erau aceleași cu ale coetnicilor din celelalte provincii, românii dobrogeni fiind socotiți, în documente diplomatice din deceniul premergător Războiului de Independență, „ca niște frați și patrioți fierbinți ai patriei noastre și care au speranțe a se uni cu noi pe viitor”; astfel, conștiința frățietății lor este percepută ca un pat germinativ într-o viitoare reconfigurare geopolitică a spațiului aflat, încă, în cadrul Imperiului Otoman, termenul de „țara noastră” regăsindu-se însă tot mai des în vocabularul lor, atunci când se refereau la „România”.

Arc peste timp.

23 noiembrie 1878 - 23 noiembrie 2018

Ca și anul trecut, cotidianul ZIUA de Constanța a dedicat o amplă campanie Zilei Dobrogei, la 140 de ani de la revenirea la patria-mamă și în An Centenar, al cărei apogeu este evenimentul din 23 noiembrie, zi în care Constanța a fost luată în posesiune română, acum 140 de ani, și când s-a sărbătorit feeric.

Poate nici o sărbătoare mai mare decât Ziua națională a României n-ar trebui să fie trecută în calendarele dobrogenilor ca acest 23 noiembrie, moment consemnat și de documentele aflate în Arhivele Statului București, fond Ministerul de Interne.

Noul prefect de Constanța, Remus Opreanu, nota, pe 23 noiembrie 1878: „Noi, prefectul Remus Opreanu, prefectul județului Kustenge, și colonel din garda imperială de Brandenburg, în urma telegramii primită și autorizației dată atât de guvernul român, cât și de cel rus, de a se lua în posesiunea de stat a Dobrogei de către autoritatea română, întrunindu-se în localul prefecturii din Constanța, am procedat la predarea dosarelor și actelor aflate în arhiva comunei Constanța și drept rezultat am format două asemenea procese verbale și două inventare în care se vor trece dosarele și actele comunei, afară de acelea care nu privesc direct la interesele localității și care se socotesc necesare la încheierea socotelilor de către curtea de conturi rusă”.

Iar presa vremii, două zile mai târziu, consemna: „Constanța (Kiustenge) 25 Noembrie 1878. Iluminațiunea de astănoapte a fost strălucită. Nenumeratele stindarde și lampioane împodobiau stradele, așa fel că ori-cine ar fi putut crede că se află în Bucuresci în zilele de serbători naționale. Entuziasmul a fost cu atât mai mare, deoarece serbarea s-a făcut într-un mod spontan și absolut liberi.

O manifestațiune impunătoare s-a făcut din partea coloniei elene. Pe la cinci ore seara o mare mulțime de elevi veniră cu musica militară rusă d'înaintea reședinței prefectului și în timp de o oră musica n-a încetat. Lumea cânta diferite marșuri de bucurie. În același timp răsunau strigări entusiaste pentru îndelunga viață a M.M. L.L. Regale Domnitorul și Doamna Românilor.

Cortegiul a pornit apoi spre piața principală a orașului, unde se ridicase un frumos arc de triumf cu portretul Domnitorului și cu o inscripțiune patriotică, dedicată de Elenii din Constanța fraților lor Români.

Manifestațiunea dură până târziu noaptea. Colonia armeană și celelalte asemenea au contribuit la a mări veselia generală. Casele consulilor erau asemenea frumos iluminate, iar stradele pline de lume în haine de sărbătoare.

Nu se poate descrie această incompara-

bilă serbare, datorită în cea mai mare parte coloniei elene, dar la care a luat parte toată populațiunea.

Toate acestea s-au făcut fiind prezentă singura autoritate română civilă, găsindu-se orașul în cea mai deplină ordine”.

Reamintim că peste vechea stăpânire a lui Mircea din 1393 se așternea, la 23 noiembrie 1878, noua stăpânire românească, de sub domnia Prințului Carol I. În amintirea acestei zile, s-a numit Piața 23 Noiembrie, locul ocupat acum de clădirea oficiului poștei, mai precis locul unde este amplasată statuia Lupoaipei.

O primire entuziastă a fost rezervată sosirii trupelor și în Constanța, la 23 noiembrie. Orașul era împodobit, ca pretutindeni, cu tricolorul românesc, iar în port sute de drapele ale marelui pavoaz erau arborate pe catargele vapoarelor diferitelor state. Potrivit telegramelor vremii, peste 5.000 de persoane, care au manifestat cu însuflețire pentru statul român, au luat parte la festivitățile prilejuite de acest eveniment istoric.

La 23 noiembrie 1878, autoritățile românești au început preluarea oficială a administrației Dobrogei, dar trupele țariste au continuat să staționeze aici și la începutul anului 1879, aproape un an de la semnarea păcii. Invocând textul tratatului încheiat cu Poarta, comisarul imperial rus informa că armata urma să-și înceapă marșul la 6 februarie.

Abia la 4 aprilie 1879, însă, prefectul de Constanța, Remus Opreanu, era în măsură să anunțe plecarea unităților de artilerie și infanterie din oraș, iar cel de Tulcea, George Mihail Ghica, la 22 aprilie, a flotei care staționase până la această dată în port.

(Extras din „Istoria Dobrogei”, de Adrian Rădulescu și Ion Bitoleanu)

#Dobrogeaetnica
www.ziuaconstanta.ro

Ziua Dobrogei 2017

139, 140... Drumul amplu de 365 de zile, de la #sărbătoreșteDobrogea la "Etniile împreună pentru Dobrogea!"

În urmă cu un an de zile, cotidianul ZIUA de Constanța a făcut o promisiune printr-un manifest. Am spus că într-un an de zile, până în această zi de sărbătoare, 140 de ani de la revenirea Dobrogei la Patria Mamă, vom cinști și vom organiza ample campanii de conștientizare a trecutului dobrogean. Așa am și făcut!

Am mers, am vorbit cu etniile din Dobrogea, iar într-un an de zile suntem aici. Aici, într-un prezent care ne va lega mereu către trecut și ne va ghida către viitor. Indiferent de etnie, religie, localitatea dobrogeană din care provenim, suntem o forță. Anul acesta, 10 personalități marcante care au depășit barierele uzualului primesc titlul „Meritului Dobrogean”. Să ne amintim cine au fost acei 10 oameni de seamă, pe care i-am reînviat, pentru câteva clipe, pentru moștenitori, familii, apropiați și colegi. Pentru cei care, din motive obiective, nu erau puși la punct cu existența lor, i-au cunoscut. Așa cum i-ați cunoscut astăzi și pe cei 10 din acest an: scriitori, pictori, academicieni. Din toate domeniile au venit, au trăit, dar cel mai important, au lăsat în urmă. Adrian Soci, fost comandat al Brigăzii 9 Mecanizată Mărășești, Virgil Coman, Zizi și Petre Covacef, istoricul Gheorghe Dumitrașcu, compozitorul Dumitru Lupu, criticul Enache Puiu, scriitorul Constantin Novac, creatorului de muzee Gavrilă Simion, poetului Olimpiu Vladimirov și istoricului Adrian Rădulescu.

Dacă facem un arc peste timp, în urmă cu 365 de zile, în sunet de goarnă, în sala primului prefect al Constanței, și-a făcut apariția o trupă de dorobanți cu bainețe la armă, purtând drapelele Dobrogei, României și Uniunii Europene. În urma lor au pășit solemn regele Carol și pre-

fectul Remus Oprescu. Cei doi au fost întruhipați de Virgil Andriescu și Dan Cojocaru. Soprana Nicoleta Ardelean a intonat imnul de stat „Deșteaptă-te, române”, urmată de către baritonul Iulian Bratu, care a cântat Imnul Dobrogei, compus de Dumitru Lupu, pe versurile lui Carmen Aldea Vlad. Am lansat la acel moment Fondul Documentar „Dobrogea de ieri și de azi”, o bibliotecă virtuală cu cărți de referință ale Dobrogei, unele care erau într-o stare precară, dar care acum sunt veșnic transmise către generațiile următoare.

Nu putem omite nici turul istoric care a fost făcut înainte de evenimentul din clădirea palatului administrativ. Au participat reprezentanții autorităților locale și județene, cât și alte personalități locale. Turul a fost organizat de Diana Slav, pornind de la Muzeul „Ion Jalea”, urmând Farul Genovez, apoi pe strada Remus Oprescu, iar apoi în Piața Ovidiu. Acolo, au poposit un timp la statuia poetului Publius Ovidius Naso, după care au mers la Sinagoga Mare. S-a continuat turul până la Colegiul Național „Mihai Eminescu”, dar și pe la fostul Palat Prefectural, actualul Cerc Militar Constanța. Cel mai vechi locaș de cult musulman din Constanța este Geamia Hunkiar, fiind următorul punct din turul orașului. Punctul final a fost la Biserica Greacă Metamorphosis, unde a avut loc, la fel ca în urmă cu 140 de ani, un Te Deum și o slujbă de pomenire a eroilor căzuți pe câmpul de luptă în Războiul de Independență.

Astăzi promitem că vom lupta cu uitarea! Vom continua ce am început în urmă cu un an și în an Centenar, la 140 de ani, vom lucra pentru 141, iar la 150, să fim un popor unit, iar valorile culturale să ne ghideze întru totul.

MERITUL DOBROGEAN 2018

Medalia „Marin Ionescu Dobrogianu”. Opt decenii de la dispariția celui mai „autentic dobrogean”

Odată cu asumarea sărbătoririi Zilei Dobrogei anul trecut, în cadrul festiv oferit de sala „Remus Opreanu”, cotidianul ZIUA de Constanța s-a angajat să cinstească memoria personalităților acestei provincii istorice, acordând anual placheta „Meritul Dobrogean”, împreună cu o medalie a cărei efigie să reamintească nume de patrimoniu dobrogean.

La prima ediție, medalia a purtat chipul lui Remus Opreanu, primul prefect al județului Constanța, iar anul acesta vom cinsti memoria celui autointitulat „autentic dobrogean”.

Născut la 21 noiembrie 1866 în București (decedat în 1938), colonel, om de știință, publicist, scriitor, Marin Ionescu Dobrogianu este autorul lucrării monumentale „Dobrogea în pragul veacului XX: Geografia matematică, fizică, politică economică și militară”, un prețios tezaur de date și analize adunate din toate domeniile, la care a muncit 11 ani. Lucrarea a fost publicată în 1904, fiind reeditată în anul 2010.

Ca unul dintre dobrogenii de viță, adaugă numelui său derivatul „Dobrogianu”. De altfel, spunea despre sine cu varii ocazii că este cel mai „autentic dobrogean”, pentru că și-a dedicat toată activitatea acestei provincii, s-a identificat cu năzuințele ei și a participat la toate manifestările ei culturale și cetățenești.

S-a născut în București, dintr-o familie modestă, a urmat 6 clase primare, dar, neavând posibilități materiale să continue, s-a înrolat soldat în armată. A intrat la școala de subofițeri din Bistrița, absolvind șef de promoție și fiind avansat la excepțional în grad de sublocotenent și repartizat la Constanța. În orașul de la malul mării a stat 45 de ani. Ajunge director al școlii de Ofițeri.

A avut șansa să-i cunoască pe poetul Mihai Eminescu, pe Alexandru Vlahuță, I.L. Caragiale, B.Șt. Delavrancea, pe folcloristul G. Dem. Teodorescu, care i-a fost și profesor, pe pictorul Nicolae Grigorescu.

Colonelul Ionescu a devenit repede istoriograf al Constanței, adunând un imens fond de documente, carte,

publicații, astfel că, în 1916, la intrarea României în război, avea o bibliotecă particulară de 35.000-40.000 de cărți și reviste, multe din ele adevărate rarități. Din păcate, așa cum s-a întâmplat și cu alte mari biblioteci ale Dobrogei, comoara lui Ionescu Dobrogianu a fost prădată și dispersată în timpul războiului. Ceva mai târziu, la 13 august 1935 dona Liceului „Mircea cel Bătrân”, din ce recuperase, o valoroasă bibliotecă împreună cu întregul mobilier.

Marin Ionescu Dobrogianu scoate la Constanța, la Institutul de Editură și Arte Grafice, un curs de geografie militară pe care avea să-l predea la școala Specială a Ofițerilor de Infanterie.

În fruntea Regimentului 34 Infanterie, a luat parte la Primul Război Mondial.

În 1920 își dă demisia din armată, ocupând, timp de opt ani, funcții în învățământ. Predă istoria și geografia la școala de învățători, școala Superioară de Comerț și Liceul „Mircea cel Bătrân”.

L-a însoțit, de asemenea, pe Eugène Pittard, savantul antropolog al Universității din Geneva, alt bun prieten al românilor, parcurgând Dobrogea în lung și în lat, pentru cercetările antropologice ale acestuia.

Șine conferite și semnează peste 25 de lucrări privind ținutul dobrogean, publicate în „Analele Dobrogei”, „Tomis”, „Viața românească”, „Viața dobrogeană”, altele ca studii separate - „Formarea Deltei Dunării și configurația ei veche”; „Cercetări asupra orașului Constanța” (1877); „Tomis - Constanța” (1931); „Ricardo di Constanța” (1921); „Valea Carasului” (1916); „Dobrogea în pragul veacului al XX-lea, geografie, matematică, fizică, politică, economică, militară” (1904) - premiată de Academia Română și onorată cu „Medalia de aur” la expoziția din 1906; „Dobrogea văzută de un militar de seamă acum 100 de ani” (1936).

A fost membru al Societății Regale de Geografie (1896). Pentru întreaga lui activitate, Regele Carol I îi acordă Medalia „Bene Merenti cl. I”, cea mai înaltă distincție de ordin cultural.

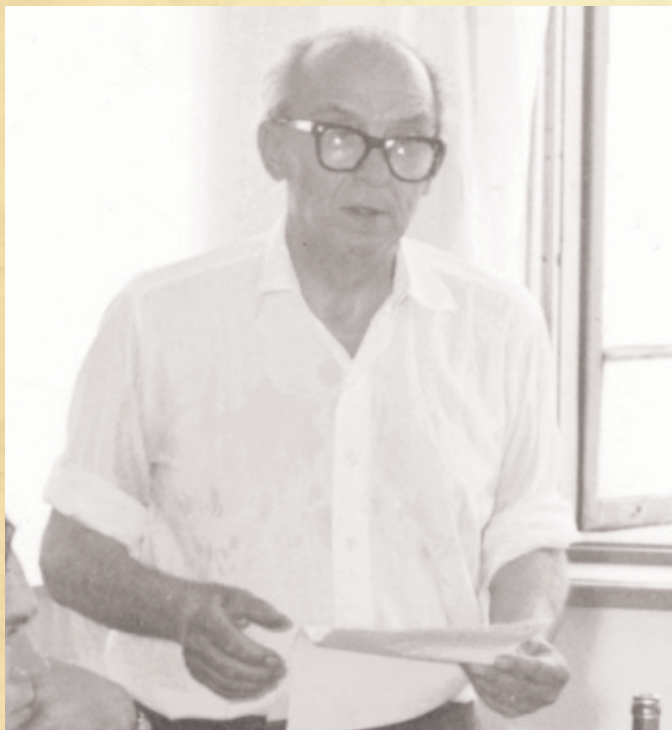
(Extras din articolul apărut în ZIUA de Constanța pe 25 septembrie 2017, semnat Aurelia LĂPUȘAN)

MERITUL DOBROGEAN 2018

ISTORICUL

VASILE CANARACHE

(6 februarie 1896 - 4 august 1969)

COMANDORUL PROFESOR

CONSTANTIN (BIBI) COSTĂCHESCU
(1909 - 1982)

În galeria dascălilor celei mai vechi instituții de învățământ superior din Dobrogea, Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, comandorul Bibi Costăchescu ocupă un loc deosebit, iar calitatea lui de comandant-erou al submarinului Delfinul I-a făcut legendar. A fost răsplătit pentru faptele sale de arme cu Ordinul „Mihai Viteazul”.

S-a născut în casa învățătorilor Olga și Vasile Costăchescu, din Pleșești - Suceava. Primele două clase primare le-a urmat în comuna natală, apoi și-a continuat studiile la Fălticeni, la Iași, Liceul Militar, iar după obținerea bacalaureatului, a optat pentru școala Navală din Constanța, pe care a absolvit-o în anul 1930, al doilea din promoție, iar școala de Aplicație a terminat-o pe primul loc. și-a efectuat practica în calitate de ofițer-elev, la bordul navei-bază Constanța. Apoi a servit ca tânăr ofițer la bordul distrugătoarelor Mărășești, Regina Maria și Mărăști, iar în anul 1934, a întreprins un voiaj la bordul cargoului S.M.R. Suceava.

După un stagiul la nava-bază pentru submarine Constanța, la 1 octombrie 1938 a fost numit comandant secund al submarinului „Delfinul” și, mai apoi, comandant al acestuia.

Născut la 6 februarie 1896, la Galați, Vasile Canarache ajungea să fie atât de ancorat sufletește de Dobrogea, încât, la ora actuală, de numele lui se leagă edificii precum Acvariul, Muzeul de Artă, chiar și Muzeul Callatis ori Edificiul Roman cu Mozaic.

El va începe să muncească încă de la vârsta de 12 ani, practicând diferite meserii, precum vânzător de ziare, băiat de prăvălie, corector la redacția ziarului „Minerva” din București, organizator de spectacole, redactor la gazetele „Patria”, „Dacia”, „Adevărul”, „Dimineața”, iar la Constanța va scoate, în 1916, ziarele „Victoria” și „Varda”.

În timpul Războiului Mondial, Vasile Canarache e înrolat în regimentul 13 artilerie și pleacă pe front, urmând să lupte la Mărășești și Novorosisk.

Din 1949, a fost cercetător la Institutul de Arheologie al Academiei, iar din 1957, director al Muzeului de Arheologie din Constanța. În timp, a pus bazele Acvariului, ale Muzeului de Artă Plastică, ale Edificiului cu Mozaic Roman și ale Parcului Arheologic din Constanța, precum și ale Muzeului Callatis din Mangalia.

A contribuit la descoperirea și punerea în valoare a numeroase monumente istorice de pe teritoriul Dobrogei (printre care Băile Publice de la Tomis), având, în același timp, și o intensă activitate publicistică. A inițiat și condus revista de istorie și arheologie „Pontica”. Dincolo de săpăturile de la Tomis, Histria, Callatis sau Adamclisi, a făcut cercetări arheologice în Egipt, Grecia și Bulgaria, iar multe dintre scrierile sale au fost publicate în reviste de specialitate din străinătate.

După intrarea „Delfinului” la reparații, a revenit la școala Navală, ca profesor de navigație. Navigație a predat, după anul 1952, la Institutul de Piscicultură din Constanța, iar apoi la Institutul Tehnic din Galați.

În anul 1955 a revenit la Constanța, fiind numit șeful Catedrei de Materiale și Muniții de Artilerie din școala Militară Superioară de Marină, iar în anul următor i s-a încredințat conducerea Facultății de Navigație din școală.

MERITUL DOBROGEAN 2018

ION DRUGAN

(5.01.1925 - 10.12.2013)

Scena constănțeană a fost locul în care s-au consumat numeroase debuturi absolute, printre regizorii creatori de mari spectacole și mari animatori ai vieții teatrele a orașului și județului numărându-se Ion Drugan. A fost regizorul artistic cu o contribuție covârșitoare la afirmarea teatrului constănțean în primul său deceniu de viață, întreaga sa carieră aflându-se deopotrivă pe afișele Teatrelor Dramatic, Liric sau de revistă.

Născut pe 5 ianuarie 1925, în București, în familia lui Sami și Fani Drugan, a urmat cursurile de actorie și regie la Școala de artă, cu Beate Fredanov și Al. Finți, la Conservatoarele „Astra” și „Muncitoresc”, cu Lucia Demetrius, și la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, cu Aurel Ion Maican și Sorana Coroamă. Între anii 1947 - 1950, a fost actor și asistent regizor la Teatrul Armatei, iar între anii 1950 - 1952, asistent regizor la Teatrul de Operetă, pe lângă Sică Alexandrescu, Nicușor Constantinescu și Ginel Teodorescu.

Concomitent cu activitatea sa la Teatrul Dramatic, a fost unul dintre precursorii principali ai Teatrului Liric, pregătind la Casa de Cultură a Sindicatelor opereta lui Dunaevski „Vânt de libertate”, cu amatori din rândurile cărora s-au recrutat soliști și actori, precum și aproape în întregime corul și orchestra noului teatru ce avea să se înființeze în anul 1957, la început ca secție a Teatrului de Stat, pe care a și condus-o o bună vreme.

LAUDATIO MIHAI IRIMIA

(25 octombrie 1942 - februarie 2011)

cializarea Istorie.

Participă, ca student, pe șantierele arheologice de la Târpești (Neamț), Gârbovăț (Galați), Stâncești (Botoșani) și Cucuteni „Cetățuie” (Iași, sub coordonarea unor nume consacrate în arheologia românească: profesorii Vladimir Dumitrescu și Hortensia Dumitrescu, cercetătorii științifici Silvia Marinescu Bâlcu și Adrian Florescu sau prof. Mircea Petrescu-Dâmbovița.

La terminarea facultății, este angajat prin repartitie guvernamentală la Muzeul de Arheologie (acum, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța). Consecvent profesiei alese, se dedică meseriei și instituției, desfășurând aici aproape trei decenii de activitate (din 1965 până în 1992). În 1985, obține titlul de doctor în istorie al Universității București, cu teza „Arheologia și istoria populației autohtone din Dobrogea în a doua epocă a fierului”. Publică trei cărți și peste 100 de studii științifice în reviste prestigioase din țară și din străinătate.

A fost șef de catedră la Facultatea de Istorie a Universității „Ovidius” din Constanța (1992-1995) și apoi decan (1995-2004); titular al unor discipline fundamentale, opționale și de specialitate în domeniul istoriei și arheologiei.

Despre Mihai Irimia se spune că lucra neobosit, lucra cu plăcere, lucra din obișnuință; era la întrecere cu timpul și cu sine. Deopotrivă exigent și generos, modest, dar și autoritar, Mihai Irimia a oferit, înainte de toate, exemplul unui înalt profesionalism.

S-a născut la 25 octombrie 1942, în comuna Urecheni, județul Neamț. După absolvirea (în 1960) a Liceului „Ștefan cel Mare” din Târgu Neamț, urmează (între 1960-1965) cursurile Universității „Al. I. Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie și Filosofie, spe-

MERITUL DOBROGEAN 2018

Director

JEAN IONESCU

(9 iunie 1928 - 16 ianuarie 1993)

Timpe de peste două decenii, Jean Ionescu a condus destinele Teatrului Dramatic, fiind considerat directorul cu cel mai lung mandat, motiv pentru care, anul acesta, în luna iunie, ZIUA de Constanța l-a adus în centrul atenției într-un eveniment numit sugestiv #RespectTeatrul.

Constănțean get-beget, Jean Ionescu s-a născut în anul semicentenarului revenirii Dobrogei la țară, pe 9 iunie 1928.

În 1957, Jean Ionescu este numit director artistic, iar Ion Drugan, director adjunct artistic. Primul său directorat ține până în 1969, când cele patru instituții profesionale de spectacol fuseseră comasate într-un singur teatru, cu mari probleme de organizare și administrare. După trei ani de impresariat artistic, revine la conducerea teatrului, până în 1984. A ținut piept cu calm, cu tact, cu înțelegere tuturor problemelor și oamenilor vremii. Și, în tot acest timp, a jucat. În „Anii negri”, „Trei surori”, „Ovidius”, „Salonul 42”, „Anna Christi”, „Când nu ne vede nimeni”, „Mielul turbat”, „Nebuna din Chaillot” ș.a. Un gest memorabil face atunci când i se oferă rolul principal din „Vlaicu Vodă” și, refuzându-l, îl invită pe marele actor George Vraca să vină la Constanța să-l joace el. Gest care, printre oamenii obișnuiți, nu se prea întâlnește.

Sub directoratul său au fost inițiate și organizate Festivalul Seri de Teatru Antic, prima și alte câteva ediții ale Festivalului Săptămâna Teatrelor de Păpuși.

Academician

GARABET KÜMBETLIAN

(11 MARTIE 1936 - 3 IANUARIE 2018)

Garabet Kümbetlian se înscrie în galeria marilor oameni de cultură și de știință pe care comunitatea armeană din România i-a dăruit cu dragoste ospitalierului popor român. Profesorul, academicianul Garabet Kümbetlian a avut o prestație onorantă, de excepție, în tot ceea ce a făcut: ca inginer, ca profesor universitar, ca cercetător științific, ca om de cultură, ca armean, dar mai presus de toate ca OM.

Profesorul universitar Garabet A. Kümbetlian s-a născut în Constanța, la 11 martie 1936. După clasa I-a (1943-1944) la Școala Germană și alți trei ani (1944-1947) la Școala nr. 5 din Constanța, a absolvit (1947-1950) clasele gimnaziale ale Liceului „Brukenthal”, din Sibiu cu „Diplom für Verdienste” și Liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța (1950-1954) cu „Diplomă de Maturitate”. A urmat apoi cursurile Facultății de Mecanică a Institutului Politehnic din București (1954-1959), obținând diploma de inginer în specialitatea mașini termice.

A ocupat succesiv funcțiile de inginer principal în cadrul Întreprinderii de Electricitate din Constanța (1959-1966) și, în paralel, asistent și lector în cadrul Catedrei de Fizică a Institutului Pedagogic din Constanța (1964-1968), director și profesor al Liceului Energetic din Constanța (1966-1972), șef de lucrări (1972-1976) și conferențiar (1976-1990) la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”, profesor universitar la Universitatea Maritimă (1990-2006) și la Facultatea de Construcții a Universității „Ovidius” din Constanța (1992-2006).

MERITUL DOBROGEAN 2018

CONTRAAMIRALUL

HORIA MACELLARIU (1894 - 1989)

Destinul contraamiralului Horia Macellariu este legat de orașul Constanța mai mult decât al oricărui alt amiral român. Oțean prin locul nașterii, Craiova, 10 mai 1894, cu rădăcini transilvănene - unul dintre străbunii săi, după cum afirma cu mândrie, a fost Ilie Macellariu, primul președinte al Partidului Național Român din Transilvania. După finalizarea cursurilor primare în orașul natal, a urmat Liceul „Mihai Viteazul” din București.

Pentru a deveni ofițer de marină, a studiat la școala de Artilerie, Geniu și Marină. La absolvire, în anul 1915, a fost avansat în grad de sublocotenent și numit adjutant al comandantului Diviziei de Dunăre, iar la intrarea României în Războiul de Reîntregire, se afla în poziția de adjutant al comandantului Flotei de operații, contraamiralul Nicolae Negrescu, și comandant al navei-amiral Principele Nicolae.

După război, a fost numit comandantul militar al portului Fetești, iar din 1920, comandantul școlii de pilotaj și hidrografie de la Dunăre. La mare, în anul 1923, a primit comanda canonierei Lt. Remus Lepri, funcție pe care a deținut-o timp de doi ani. După un scurt stagiu la Statul Major al Marinei, a susținut examenul de admitere la Școala de Război Naval din Paris, ale cărei cursuri le va urma în anii 1927-28, absolvind cu calificativul de Foarte bun și decorat cu Legiunea de Onoare.

La 18 aprilie 1938, i s-a încredinșat comanda distrugătorului Regina Maria, cu care va îndeplini onorante misiuni internaționale.

Din anul 1943, a fost comandantul Forțelor Navale Maritime, iar în martie 1944, a fost avansat la gradul de contraamiral.

Poet

MEHMET NIYAZI (1878 - 1931)

În fiecare an, la sfârșitul lunii noiembrie, tătarii din România comemorează trecerea în neființă a poetului tătăr dobrogean Mehmet Niyazi, considerat poetul lor de suflet, simbol al definirii și conservării identității culturale și etnice, simbol al mișcării naționale tătare crimeene, formator de conștiință națională.

Născut în 1878, în satul Așcilar (Vânători), com. Pecineaga, în apropiere de Mangalia, și-a dedicat întreaga activitate comunității tătare din România, până la moartea sa, în 29 noiembrie 1931. Mehmet Niyazi a urmat clasele primare în satul natal, iar în 1889 întreaga familie a emigrat la Istanbul. Părinții, știutori de carte, l-au învățat încă de mic pe Niyazi să scrie și să citească, crescându-l cu povești despre Crimeea, patria de origine a tătarilor, și lupta lor pentru emancipare și libertate națională.

La absolvirea Școlii Pedagogice, pleacă în Crimeea și se încadrează în învățământ. Intrând în vizorul poliției secrete țariste prin prisma activității sale, este nevoit să se întoarcă la Istanbul. În 1904, după moartea tatălui său, Niyazi se întoarce în Dobrogea și devine profesor de limbă și literatură turcă la Școala Musulmană din Constanța.

În anii 1910 și 1914 a fost și directorul Școlii Musulmane din Constanța, ce funcționa pe strada Cuza Vodă, iar în 1916 a fost numit profesor de limbă și literatură turcă la Seminarul Teologic Musulman din Medgidia.

În paralel cu activitatea didactică, desfășoară o intensă activitate publicistică. În 1909, a publicat ziarul „Dobruca Sadasă” (Vocea Dobrogei), revistele „Teşvik” (Îndemnul, 1910-1911), Işik (Lumina, 1914-1915), „Mektep ve Aile” (Școala și familia, 1915-1916). Revista „Işik” este prima publicație din România tipărită la o tipografie cu proprietar tătăr, ce funcționa la Medgidia.

MERITUL DOBROGEAN 2018

Publicist

SIMION TAVITIAN

(3 februarie 1926 - 7 noiembrie 2008)

Figură proeminentă a publicisticii dobrogene, Simion Tavitian a debutat, în 1958, ca redactor-șef adjunct la ziarul „Cuget Liber”, „Dobrogea Nouă” și „Litoral” (printre fondatorii cărui se și numără).

Dincolo de marea sa pasiune - scrisul, căreia i s-a dedicat cu tenacitate, a fost apreciat și ca pasionat filatelist și distins cu premii internaționale, fiind editor și coordonator al singurului Magazin de filatelie, cartofilie și numismatică de circulație națională și internațională ce s-a distribuit în 27 de țări.

Dintre cele 18 volume care îi poartă semnătura, amintim: „Dragoste și destin” - roman cu care a debutat în anul 1946, „România în lume”, „Mărturii peste timp”, „Cronica dobrogeană”, „Armenii dobrogeni în istoria și civilizația românilor” - două ediții, „Armenii sub cupola Academiei Române” - în trei volume. Ultima sa carte - „Dobrogea, tărâmul dintre ape” - reprezintă o amplă și originală reconstituire a istoriei dobrogene din perspectiva unui fervent publicist, extrem de utilă tinerei generații de jurnaliști.

În anul 2006, Ministerul Culturii al Republicii Armenia îi acorda Diploma de Excelență, an din care numele său figurează în „Hübners Who is Who” - Enciclopedia personalităților din România.

În anul 2009, în periodicul „Datina”, Ovidiu Dunăreanu, președintele de atunci al filialei Dobrogea a Uniunii Scriitorilor, îi dedica un amplu medalion, din care am reținut un paragraf ilustrativ: „Simion Tavitian s-a bucurat de respectul tuturor celor care l-au ascultat vorbind, l-au citit, l-au cunoscut, având calitatea intelectuală deosebită de a-i contamina pe toți de autenticitatea celor exprimate, de volubilitatea și de umorul său rafinat, pe muchie de cuțit, de sorginte armenească”.

PREOTUL

NICOLAE PAVELIU

(25.03.1874 - 11.02.1929)

În anul 1896, în Constanța a pus piciorul pentru prima dată preotul Nicolae Paveliu, cel care avea să lase o bogată moștenire spirituală locuitorilor orașului de la malul mării: bisericile „Adormirea Maicii Domnului 1” și „Sfântul Gheorghe”, ambele monumente istorice.

Părintele Nicolae Paveliu s-a născut la București, în data de 25 martie 1874. Cursul primar l-a urmat la școala „Maidanul dulapului” (azi, „Ienăchiță Văcărescu”), după care a urmat cursul inferior la Seminarul Teologic „Nifon Mitropolitul” din București, la finele căruia, în anul 1893, s-a înrolat ca voluntar în armată, în Regimentul 9 Infanterie Râmnicu Sărat.

A fost hirotonit diacon (3 august 1896) și preot (5 august 1896) de Partenie Clinceni, episcopul Dunării de Jos, pe seama Parohiei Armutlia, din județul Tulcea, parohie în care nu va sluji, deoarece, imediat după terminarea perioadei de practică preoțească, a fost transferat, de la 1 octombrie 1896, la Catedrala „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Constanța.

Dacă la construirea Bisericii „Adormirea Maicii Domnului” un rol important l-a avut primarul Ion Bănescu, la ridicarea Bisericii „Sfântul Gheorghe”, tot un primar al orașului Constanța, Virgil Andronescu, s-a dovedit a fi de un real ajutor, ambii primari fiind socotiți de semenii lor, pe bună dreptate, mari români și buni creștini.

Astfel, la inițiativa și rugămintea părintelui Nicolae Paveliu, primarul Virgil Andronescu cere și obține, în primăvara anului 1915, aprobarea autorităților în drept pentru construirea unei a treia biserici „în cartierul de peste linia ferată Mamaia, așa-zisul cartier românesc”.

Pentru meritele sale, părintele Nicolae Paveliu a fost recompensat cu mai multe ranguri bisericesti. A fost hirotesit, pe rând: duhovnic (1897), sachelar (1898), iconom (1903) și iconom stavrofor (1911), iar pentru că a participat activ în Primul Război Mondial, fiind mobilizat la Spitalul Militar al Corpului 5 de Armată, a fost decorat cu medalia „Crucea de război”.

Tedeum întru nemurire.

„Stația istorică a unirii Dobrogei cu România”, unica pagină vie

„Vocile istoriei” (Biserica Greacă, locul unde s-a oficiat Te Deum-ul pentru intrarea trupelor romane în Constanța)

Unul dintre cele mai emoționante și pline de însemnătate momente pentru noi, dobrogenii, după revenirea Dobrogei pe harta României, s-a petrecut pe 23 noiembrie 1878, la Biserica „Metamorphosis”, cunoscută azi drept Biserica Greacă, unde s-a oficiat primul Tedeum pentru eliberare, la care a participat și Regele Carol I împreună cu moștenitorul tronului Rusiei Imperiale, după cum notează filologul grec Stavros Manesis, autorul unei monografii a Comunității Elene din Constanța România - Atena, apărută în anul 1952.

Aceasta era singura biserică creștină care a existat în orașul de la malul mării înainte de 1878, când Dobrogea a intrat în componența României. Prima liturghie s-a oficiat aici în Vinerea Mare, în anul 1862.

Biserica catolică se înființează în 1872, cea armeană, în 1880, cea a reformaților, în 1892 și abia în 1895 se inaugurează prima biserică românească. Cea bulgară apare în 1907. Până la înființarea bisericilor de alt cult, toți creștinii din oraș veneau la biserica greacă.

Presa vremii numea Biserica „Metamorphosis” „stația istorică a unirii Dobrogei cu România”. Iată cum găsim consemnat momentul în presa vremii: „Domnul prefect de Constanța (Kiustenge) a transmis d-lui ministru de Interne următoarea telegramă: «Astăzi la 10 ore, cu ocasiunea luării în posesiune a districtului Constanța, a avut loc în biserica grecescă un Te-Deum, la care au asistat toate autoritățile locale ruse, domnii reprezentanți ai puterilor străine, notabilii orașului și un însemnat număr de cetățeni din toate clasele; în același timp, în templele diferitelor naționalități, s-au înălțat rugi

către cel A-Tot Puternic pentru prosperitatea României și pentru îndelungata, pașnică și glorioasă domnire a A.S.R. Domnului Carol I și a ilustrei Regală Doamnă Elisabeta. Entuziasmul era foarte mare și bucuria se vedea pe toate fețele. Tot orașul era în picioare; stindarde tricolore, ghirlande de flori și diferite ornamente împodobeau casele. După terminarea serviciului divin, am fost însoțit de popor, în strigăte de urări entusiaste, până la localul conacului, unde trebuia să procedăm la primirea autorităților. Aici comisiuni din partea diferitelor naționalități m-au însărcinat să depun, la picioarele tronului augustului nostru Domnitorii, încredințarea despre devotamentul și fidelitatea noilor săi supuși, pe când, chiar în salonul de recepțiune, preoții mahometani, după ritualul lor, au înălțat rugi către cel A Tot Puternic, cerând înalta Lui protecțiune pentru România și guvernul ei. În fine, ziua de astăzi va rămâne înscrisă pentru viitor, în cartea istoriei, ca una de fericire, pentru această nouă Românie; atât de mare era entuziasmul»”.

50 de ani, mai târziu același Tedeum avea să fie reluat.

Peste ani, acest serviciu religios rămâne singurul și cel mai semnificativ moment din istoria Dobrogei care poate fi reconstituit. Tocmai de aceea, sărbătoarea de anul trecut organizată de cotidianul ZIUA de Constanța, pe 23 noiembrie 2017, a debutat cu un Tedeum pe scările Bisericii „Metamorphosis”, fapt care se va întâmpla și anul acesta... și, aievea, o prețioasă poză de grup urmând să rămână eternă, dovadă a nemuririi unui gest-simbol.

(Simona ANGHEL)

România 100. Dobrogea 140.

Sărbătorind mozaicul etnic, cinstind memoria personalităților dobrogene

Pentru cotidianul ZIUA de Constanța, data de 23 noiembrie va rămâne nemuritoare, ca fiind ziua în care autoritățile române au început preluarea oficială a administrației Dobrogei, ziua în care întreaga populație a Constanței a sărbătorit feeric intrarea în posesiunea statului român.

Poate nicio sărbătoare mai mare decât Ziua Națională a României n-ar trebui să fie trecută în calendarele dobrogenilor ca acest 23 noiembrie, moment consemnat și de documentele aflate în Arhivele Statului București, fond Ministerul de Interne.

Și, la fel ca anul trecut, la fel ca acum 50 de ani, dar mai ales acum 140 de ani, sărbătoarea organizată de ZIUA de Constanța, în 2018, sub titlul sugestiv „Etniile împreună pentru Dobrogea!” va începe, la ora 13, în prezența oficialităților constănțene, cu un Tedeum în Biserica Greacă „Metamorphosis”, urmat de imortalizarea momentului pe scările bisericii, într-o prețioasă fotografie ce va deveni una de colecție.

Apoi, în acordurile Fanfarei RAJA, delegația de invitați se va îndrepta către Consiliul Județean Constanța, unde, în holul sălii „Remus Oprescu”, va fi expusă colecția de 14 păpuși realizate de creatoarea Elena Orbocea, reprezentând etniile dobrogene.

La ora 14, evenimentul va fi deschis cu ceremonialul de ridicare a drapelului de către studenții Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, urmat de intonarea Imnului României de către Corala ortodoxă bărbătească „Armonia” a Arhiepiscopiei Tomisului.

Baritonul Iulian Bratu va intona Imnul Dobrogei, compus de regretatul compozitor Dumitru Lupu, pe versurile textierului Carmen Aldea Vlad.

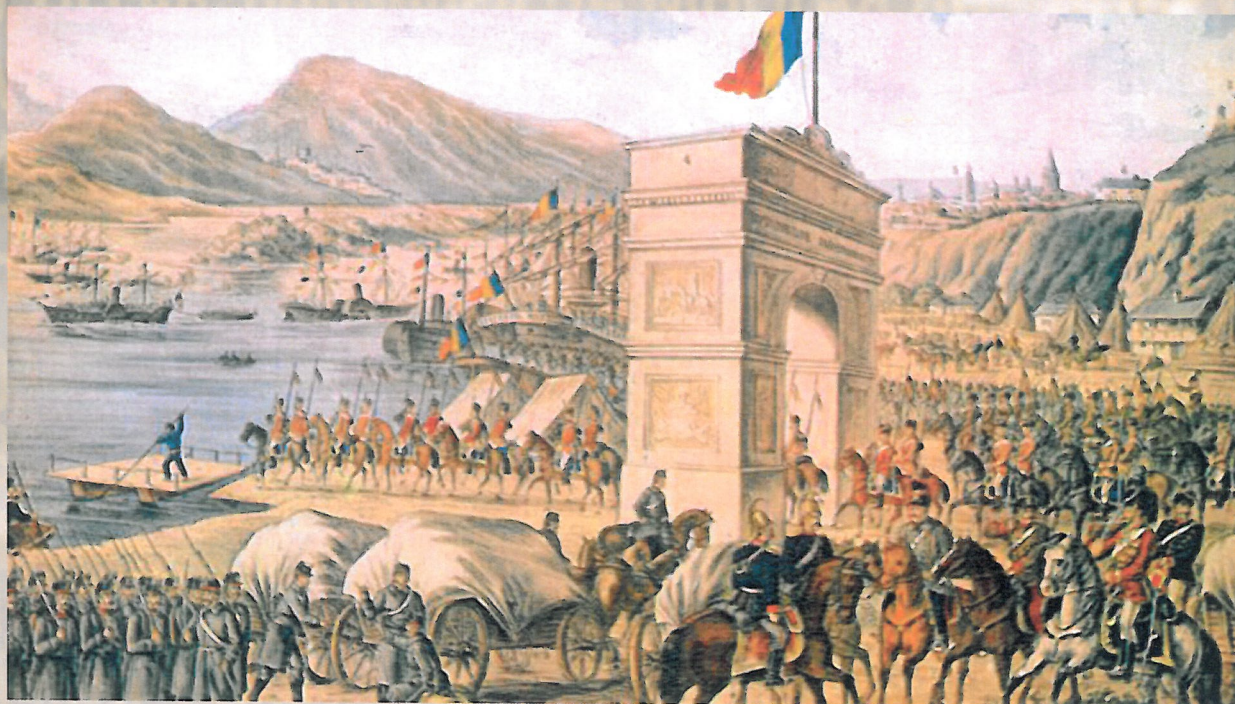
Tema ediției din acest an a manifestării organizate de cotidianul ZIUA de Constanța - „Etniile împreună pentru Dobrogea!” - a fost sugerată de profesorul Constantin Vitanos, reputat director al Colegiului Național Pedagogic „Constantin Brătescu”, și este dedicată mozaicului etnic dobrogean. Astfel, reprezentanții etniilor vor avea prilejul, în ordine alfabetică, să adreseze mesajul de prețuire pentru pământul ce le-a fost leagăn de-a lungul atâtor generații.

Vom respecta tradiția decernării plachetei și medaliei „Meritul Dobrogean” unui număr de 10 personalități care și-au pus amprenta asupra „modelului dobrogean”, prin contribuția importantă la dezvoltarea și consolidarea culturii dobrogene, în țară și în lume, inițiativă unică în peisajul jurnalistic locale. La definirea celor 10 propuneri am primit sprijin din partea Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, a Arhiepiscopiei Tomisului, dar și a colegelor de la „Adevărul”.

Cele 10 personalități din acest an, în ordine alfabetică, sunt: Vasile Canarache, Constantin Costăchescu, Ion Drugan, Mihai Irimia, Jean Ionescu, Garabet Kumbetlian, Horia Macellariu, Mehmet Niyazi, Simion Tavitian, preot Nicolae Paveliu.

#Dobrogeaetnica
www.ziuaconstanta.ro

MUȚUMIM COLABORATORILOR ȘI PARTENERILOR PENTRU
SUSȚINEREA PROIECTELOR EDITORIALE CUPRINSE ÎN
FONDUL DOCUMENTAR
DOBROGEA DE IERI ȘI DE AZI

TOMIS PLUS

COMVEX

STEFADINA COMSERV SRL are un rol important, deoarece, folosindu-se de echipamente profesionale, ne ajută în ceea ce privește conversia documentelor din format print în format digital.

IMAGO STUDIO beneficiază de experiența unor specialiști consacrați la nivel național și internațional în domeniul producției de film documentar și film corporate.

DIGITAL CENTER ne-a încântat cu serviciile sale de bună calitate, distingându-se prin condițiile grafice excelente și multitudinea de printuri.

ZIUA DE CONSTANȚA

DEPARTAMENT PUBLICITATE

Str. Ștefan Mihăileanu, Nr. 82A, Constanța

Tel./Fax: 0241.552.019, e-mail: ziua@seanet.ro

www.ziuaconstanta.ro